

ข้อมูลลุ่มน้ำ

No.21

ลุ่มน้ำ

ภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง

ข้อมูลลุ่มน้ำ

“ลุ่มน้ำภาคใต้
ฝั่งตะวันออกตอนล่าง”

คำนำ

การแบ่งลุ่มน้ำในประเทศไทย ได้มีการพัฒนามาตลอดตั้งแต่ปี 2506 ตามศักยภาพของเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ในขณะนั้น จนกระทั่งในปี 2536 คณะกรรมการอุทกวิทยาแห่งชาติได้จัดทำเป็นมาตรฐาน 25 ลุ่มน้ำหลักและ 254 ลุ่มน้ำสาขา ซึ่งบางลุ่มน้ำไม่สามารถที่จะบริหารจัดการน้ำได้อย่างเอกเทศ สืบเนื่องจากข้อจำกัดจากข้อมูลในอดีตที่ใช้แผนที่มาตราส่วน 1 : 50,000 ในการแบ่งเขตลุ่มน้ำ แต่ไม่ได้มีผลบังคับทางกฎหมาย จึงส่งผลให้เกิดปัญหาในด้านการบริหารจัดการที่ขาดเอกภาพไม่ต่อเนื่อง เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะวิกฤต ประกอบกับพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 หมวด 3 ส่วนที่ 3 มาตรา 25 “เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ให้มีการกำหนดลุ่มน้ำ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ทั้งนี้ให้คำนึงถึงสภาพอุทกวิทยา สภาพภูมิศาสตร์ ระบบนิเวศ การตั้งถิ่นฐาน การผังเมือง ผังน้ำ และเขตการปกครองประกอบด้วย” ดังนั้น สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติจึงได้มีการจัดทำโครงการศึกษาทบทวน การแบ่งพื้นที่ลุ่มน้ำที่เหมาะสมสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ร่วมกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อให้การบริหารจัดการน้ำให้มีความคล่องตัวสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์น้ำได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

หนังสือ “ข้อมูลลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง” เล่มนี้ได้สรุปเนื้อหาจากรายงานการศึกษาโครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ โดยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งแสดงถึงข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ สภาพทั่วไป สภาพภูมิอากาศ ทรัพยากรดิน พื้นที่การเกษตร ทรัพยากรป่าไม้และชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ โครงสร้างพื้นฐานของลุ่มน้ำ ความต้องการใช้น้ำ และสภาพปัญหาด้านทรัพยากรน้ำ ซึ่งผู้อ่านจะได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง รวมถึงรับทราบปัญหาและเห็นความสำคัญของการจัดการทรัพยากรน้ำ ให้เกิดการร่วมมือและบูรณาการกันทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการดูแลรักษาทรัพยากรน้ำอย่างต่อเนื่อง

สรุปข้อมูลพื้นฐาน *ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง (21)*

ข้อมูลทั่วไป

- * พื้นที่ลุ่มน้ำ 10,605.45 ตารางกิโลเมตร
- * จำนวนลุ่มน้ำสาขา 7 ลุ่มน้ำสาขา
- * จังหวัดในเขตลุ่มน้ำ 4 จังหวัด

ข้อมูลกายภาพ

- * ความยาวลำน้ำโดยประมาณ **240** กิโลเมตร
- * ระดับความสูง **0 - 480** เมตร รทก.
- * ปริมาณฝนเฉลี่ยรายปี **2,481** มิลลิเมตร
- * ปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยรายปี **9,544** ล้านลูกบาศก์เมตร
(ฤดูฝน **7,314** ล้านลูกบาศก์เมตร, ฤดูแล้ง **2,229** ล้านลูกบาศก์เมตร)

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ

- * จำนวนโครงการ 77 โครงการ
- * ความจุ 1,463 ล้านลูกบาศก์เมตร
- * พื้นที่รับประโยชน์ 366,795 ไร่

รหัสเล่มนี้
21

ปริมาณความต้องการใช้น้ำ 2,767.48 ล้านลูกบาศก์เมตร

- * ด้านเกษตรกรรม **2,675.65** ล้านลูกบาศก์เมตร
- * ด้านอุปโภคบริโภค **82.59** ล้านลูกบาศก์เมตร
- * ด้านอุตสาหกรรม **9.24** ล้านลูกบาศก์เมตร

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม

- * จำนวนประชากร **2,082,952** คน
- * คริวเรือน **573,109** คริวเรือน
- * เกษตรกรที่มีที่ทำกินเป็นของตนเอง **212,478** คริวเรือน

ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

- * ทรัพยากรป่าไม้ **1,500.78** ตารางกิโลเมตร
- * ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ
 - 1A **1,230.72** ตารางกิโลเมตร
 - 1B **793.46** ตารางกิโลเมตร
 - 2 **1,647.29** ตารางกิโลเมตร
 - 3 **1,307.47** ตารางกิโลเมตร
 - 4 **956.86** ตารางกิโลเมตร
- * พื้นที่ชุ่มน้ำ **4** แห่ง (**452** ตารางกิโลเมตร)

สภาพปัญหา

- * พื้นที่เสี่ยงอุทกภัย **5,772.55** ตารางกิโลเมตร
 - เสี่ยงน้อย **2,063.11** ตารางกิโลเมตร
 - เสี่ยงปานกลาง **3,564.32** ตารางกิโลเมตร
 - เสี่ยงมาก **145.13** ตารางกิโลเมตร
- * พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง **8,164.70** ตารางกิโลเมตร
 - เสี่ยงน้อย **8,164.70** ตารางกิโลเมตร
 - เสี่ยงปานกลาง -
 - เสี่ยงมาก -

พื้นที่เหมาะสมสำหรับการชลประทานและการเกษตร

- * พื้นที่เหมาะสมสำหรับพัฒนาพื้นที่ชลประทาน **940,065** ไร่
- * พื้นที่เหมาะสมสำหรับการเกษตร **1,335,089** ไร่

สารบัญ

ข้อมูลลุ่มน้ำ ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง

หน้า

บทที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 1

1.1 สภาพทั่วไปของลุ่มน้ำ	1
1.1.1 สภาพภูมิประเทศ	1
1.1.2 ระบบลุ่มน้ำ	2
1.1.3 ปริมาณฝน	4
1.1.4 ปริมาณน้ำท่า	4
1.1.5 อุทกธรณีวิทยาและน้ำใต้ดิน	5
1.1.6 คุณภาพน้ำ	7
1.2 ทรัพยากรดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน	7
1.2.1 ทรัพยากรดิน	7
1.2.2 การใช้ประโยชน์ที่ดิน	9
1.3 ทรัพยากรป่าไม้และชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ	11
1.3.1 ทรัพยากรป่าไม้	11
1.3.2 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ	13
1.4 ประชากร เศรษฐกิจและสังคม	14
1.4.1 ประชากร	14
1.4.2 เศรษฐกิจและสังคม	14

บทที่ 2 โครงสร้างพื้นฐานของลุ่มน้ำ 15

2.1 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ	15
2.1.1 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่	16
2.1.2 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง	16
2.1.3 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก	16
2.2 แผนงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ	16

บทที่ 3 ความต้องการใช้น้ำ

18

3.1 แนวคิดการศึกษาและประเมินความต้องการใช้น้ำ	18
3.2 น้ำใช้เพื่อการอุปโภค-บริโภคและการท่องเที่ยว	19
3.3 น้ำใช้เพื่อการเกษตร	19
3.4 น้ำใช้เพื่อการอุตสาหกรรม	19
3.5 น้ำใช้เพื่อการรักษาระบบนิเวศทำนน้ำ	20
3.6 ปริมาณความต้องการใช้น้ำทั้งหมด	20

บทที่ 4 สภาพปัญหาด้านทรัพยากรน้ำ

21

4.1 สภาพปัญหาด้านการขาดแคลนน้ำและภัยแล้ง	21
4.2 สภาพปัญหาด้านน้ำท่วม	24

บทที่ 5 การแก้ปัญหาในพื้นที่เป้าหมาย (Area-Based) 27

5.1 พื้นที่เป้าหมาย (Area-Based) SS-01 รอบเมืองปัตตานี	27
5.2 พื้นที่เป้าหมาย (Area-Based) SS-02 ลุ่มน้ำแม่น้ำสายบุรี	28
5.3 พื้นที่เป้าหมาย (Area-Based) SS-03 รอบเมืองนราธิวาส	29
5.4 พื้นที่เป้าหมาย (Area-Based) SS-04 ลุ่มน้ำแม่น้ำโก-ลก	30

บทที่ 1

ข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ

1.1 สภาพทั่วไปของลุ่มน้ำ

1.1.1 สภาพภูมิประเทศ

ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่างตั้งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศไทย มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาสนกลาศีรี ในเขตอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ไหลจากทิศใต้ขึ้นไปทางทิศเหนือ แล้วไหลลงทะเลอ่าวไทยที่อำเภอเมือง ปัตตานี จังหวัดปัตตานี พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าเขามีพื้นที่ราบเล็กน้อย ทางตอนล่างของลุ่มน้ำเป็นที่ราบลุ่ม มีความยาวลำน้ำประมาณ 210 กิโลเมตร ขนาดพื้นที่ลุ่มน้ำ 10,605.45 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ ส่วนใหญ่ของจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส และบางส่วนของจังหวัดสงขลา ลักษณะลุ่มน้ำเป็นแนวยาว วางตัวอยู่ตามแนวทิศเหนือ-ใต้

แม่น้ำที่สำคัญในจังหวัดปัตตานี ได้แก่ แม่น้ำปัตตานี ซึ่งเป็นลำน้ำหลัก และมีแม่น้ำยะหา เป็นลำน้ำสาขา ในช่วงปลายมีคลองหนองจิกแยกออกจากแม่น้ำปัตตานี และมีคลองเล็กๆ อีกมากมาย และแม่น้ำบางนรา และแม่น้ำโก-ลก ซึ่งเป็นแม่น้ำที่กั้นพรมแดนระหว่างไทยกับมาเลเซียในเขตจังหวัดนราธิวาส รายละเอียดของ จังหวัดที่อยู่ในเขตลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่างไว้ในตารางที่ 1.1.1-1

ตารางที่ 1.1.1-1 รายละเอียดของจังหวัดในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

จังหวัด	พื้นที่ในเขตลุ่มน้ำ		ร้อยละของพื้นที่จังหวัด	ร้อยละของพื้นที่ลุ่มน้ำ
	(ตร.กม.)	(ไร่)		
สงขลา	143.03	89,391	1.85	1.35
ปัตตานี	1,975.57	1,234,729	99.99	18.63
ยะลา	3,991.33	2,494,581	89.18	37.63
นราธิวาส	4,495.51	2,809,696	100.00	42.39
ข้างเคียง*	0.01	9.00	-	-
รวม	10,605.45	6,628,398.00		100.00

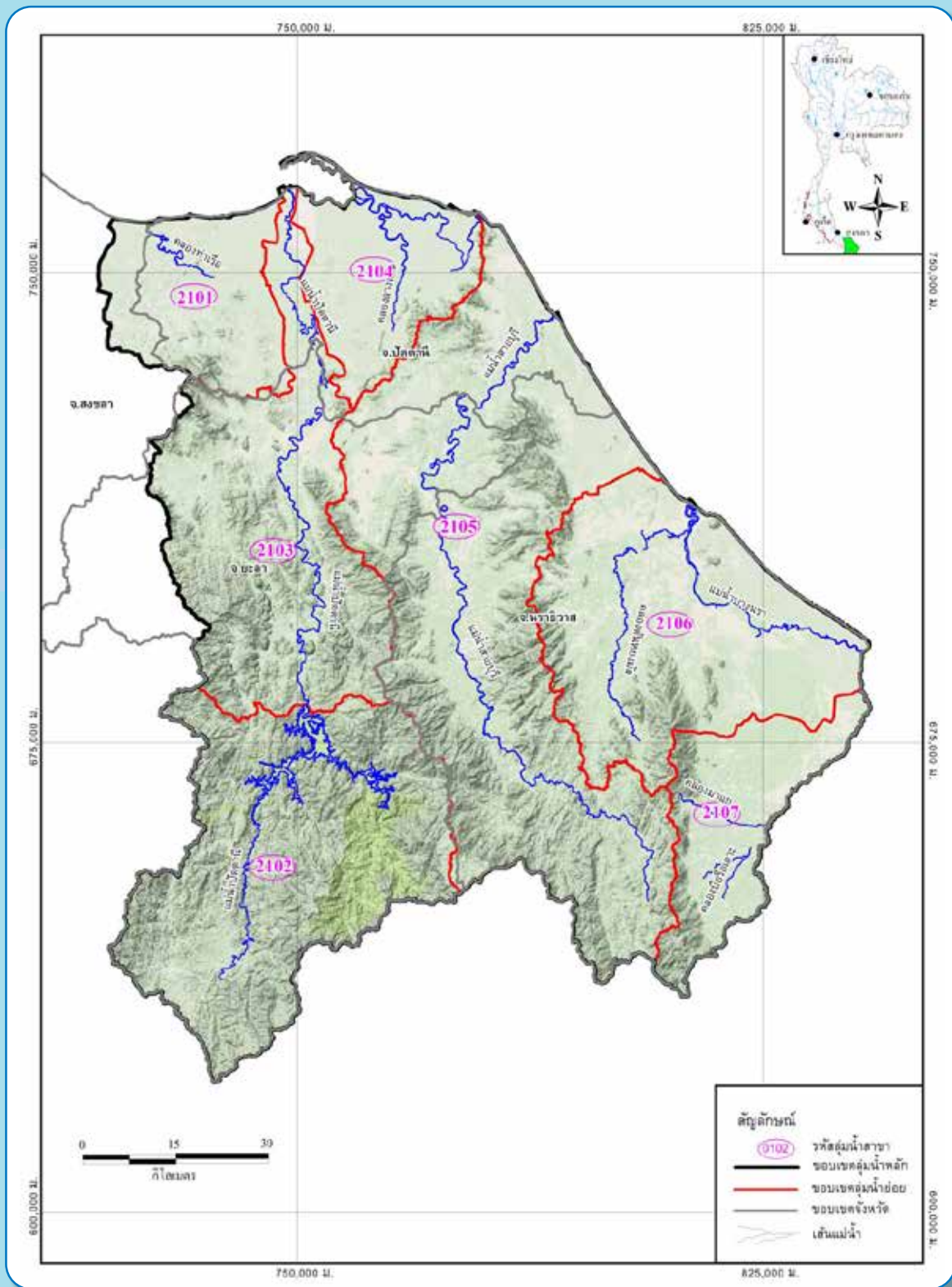
หมายเหตุ* พื้นที่ข้างเคียงประกอบด้วยพื้นที่จังหวัดอื่นๆ ที่มีพื้นที่ตำบลที่อยู่ในลุ่มน้ำหลักน้อยกว่า 1% ของพื้นที่ตำบลนั้นๆ โดยพื้นที่จังหวัด วัดจากขอบเขตจังหวัดของกรมการปกครอง ปี 2561 ด้วยระบบพิกัด UTM WGS84 Zone47

1.1.2 ระบบลุ่มน้ำ

การแบ่งลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง ได้กำหนดตามผลการศึกษาของโครงการศึกษาทบทวนการแบ่งพื้นที่ลุ่มน้ำที่เหมาะสมสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และผลกระทบจากการแบ่งพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ปี 2562 ซึ่งในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง แบ่งเป็น 7 ลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ ภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่างส่วนที่ 2 แม่น้ำปัตตานีตอนบน แม่น้ำปัตตานีตอนล่าง ภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่างส่วนที่ 3 แม่น้ำสายบุรี แม่น้ำบางนรา และแม่น้ำโก-ลก รายละเอียดของแต่ละลุ่มน้ำสาขา แสดงในตารางที่ 1.1.2-1 และขอบเขตลุ่มน้ำสาขาแสดงได้ดังรูปที่ 1.1.2-1 ตามลำดับ

ตารางที่ 1.1.2-1 รายละเอียดของลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง

ลำดับ	รหัส	ลุ่มน้ำสาขา	พื้นที่ลุ่มน้ำสาขา		ร้อยละของพื้นที่ ในลุ่มน้ำหลัก	ครอบคลุมพื้นที่ (ทั้งหมด และ/หรือบางส่วน)	
			ตร.กม.	ไร่		จังหวัด	อำเภอ
1	2101	ภาคใต้ฝั่งตะวันออก ตอนล่าง ส่วนที่ 2	707.02	441,890	6.67	สงขลา	เทพา สะบ้าย้อย
						ปัตตานี	เมืองปัตตานี โคกโพธิ์ หนองจิก แม่ลาน
						ยะลา	เมืองยะลา
2	2102	แม่น้ำปัตตานีตอนบน	1,972.32	1,232,699	18.60	ยะลา	เบตง บันนังสตา ธารโต
						นราธิวาส	ศรีสาคร จะแนะ
3	2103	แม่น้ำปัตตานีตอนล่าง	1,685.47	1,053,420	15.89	สงขลา	สะบ้าย้อย
						ปัตตานี	เมืองปัตตานี โคกโพธิ์ หนองจิก ยะรัง แม่ลาน
						ยะลา	เมืองยะลา บันนังสตา ธารโต ยะหา รามัน กาบัง กรงปินัง
						นราธิวาส	รือเสาะ ศรีสาคร
4	2104	ภาคใต้ฝั่งตะวันออก ตอนล่างส่วนที่ 3	679.16	424,475	6.40	ปัตตานี	เมืองปัตตานี ปะนาเระ มายอ พังยางแดง สายบุรี ยะหริ่ง ยะรัง
5	2105	แม่น้ำสายบุรี	3,213.00	2,008,128	30.30	ปัตตานี	ปะนาเระ มายอ พังยางแดง สายบุรี ไม้แก่น ยะรัง กะพ้อ
						ยะลา	เมืองยะลา เบตง บันนังสตา ธารโต รามัน กรงปินัง
						นราธิวาส	เมืองนราธิวาส บาเจาะ ยี่งอ ระแงะ รือเสาะ ศรีสาคร แว้ง สุคีริน สุโหงปาดี จะแนะ
6	2106	แม่น้ำบางนรา	1,655.83	1,034,894	15.61	นราธิวาส	เมืองนราธิวาส ตากใบ ยี่งอ ระแงะ รือเสาะ ศรีสาคร สุคีริน สุโหงโก-ลก สุโหงปาดี จะแนะ เจาะไอร้อง
7	2107	แม่น้ำโก-ลก	692.64	432,901	6.53	นราธิวาส	ตากใบ ระแงะ แว้ง สุคีริน สุโหงโก-ลก สุโหงปาดี
รวม			11,991.59	7,494,745	100		

รูปที่ 1.1.2-1 ขอบเขตลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง

1.1.3 ปริมาณฝน

ปริมาณฝนรายเดือนเฉลี่ยในรอบ 30 ปี ของลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง มีปริมาณฝนเฉลี่ยเท่ากับ 2,474.4 มิลลิเมตร ปริมาณน้ำฝนส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในช่วงฤดูฝนระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงเดือนธันวาคม คิดเป็นร้อยละ 70.3 โดยเดือนที่มีฝนตกสูงสุด ได้แก่ เดือนพฤศจิกายน มีปริมาณฝนเฉลี่ย 503.7 มิลลิเมตร ซึ่งปริมาณฝนรายเดือนเฉลี่ยรอบ 30 ปีของลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่างและลุ่มน้ำสาขา แสดงไว้ในตารางที่ 1.1.3-1

1.1.4 ปริมาณน้ำท่า

ปริมาณน้ำท่าของลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง จากการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลปริมาณน้ำท่ารายเดือนและรายปี ของสถานีวัดน้ำท่าในพื้นที่ลุ่มน้ำตั้งแต่ปี 2509 - 2560 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณน้ำท่ารายปีเฉลี่ยและพื้นที่รับน้ำฝน ได้สมการความสัมพันธ์ดังนี้

$$Q_M = 3.5657 A^{0.8028} \quad (R^2 = 0.9227)$$

เมื่อ Q_M คือ ปริมาณน้ำท่ารายปีเฉลี่ย, ล้าน ลบ.ม.
A คือ พื้นที่รับน้ำฝน, ตร.กม

สรุปได้ว่าลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่างมีปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยปีละ 7,034 ล้านลูกบาศก์เมตร เป็นปริมาณน้ำท่าในฤดูฝน (เดือนกรกฎาคมถึงเดือนธันวาคม) เฉลี่ย 4,063 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 57.8 ของปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยทั้งปี โดยแยกเป็นรายลุ่มน้ำสาขาดังตารางที่ 1.1.3-1

ตารางที่ 1.1.3 - 1 ปริมาณฝนและปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยรอบ 30 ปี
ของลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง และลุ่มน้ำสาขา

ลุ่มน้ำสาขา	ปริมาณฝนเฉลี่ยรอบ 30 ปี (ม.ม.)			ปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยรอบ 30 ปี (ม.ม.)			
	ฝนรายปีเฉลี่ย	ฤดูฝน (พ.ค.-ต.ค.)	ฤดูแล้ง (เม.ย.-พ.ย.)	รวมทั้งปี (ล้าน ลบ.ม.)	ฤดูฝน (พ.ค.-ต.ค.)	ฤดูแล้ง (พ.ย.-เม.ย.)	ปริมาณน้ำท่าต่อหน่วยพื้นที่ (ลิตร/วินาที/ตร.กม.)
ภาคใต้ฝั่งตะวันออก ตอนล่างส่วนที่ 2	1,953.00	1,433.40	519.60	350.20	305.20	45.00	15.71
แม่น้ำปัตตานีตอนบน	2,460.40	1,666.70	793.70	1,399.00	1,093.40	305.60	22.49
แม่น้ำปัตตานีตอนล่าง	2,411.00	1,639.10	771.90	1,144.10	851.40	292.80	21.53
ภาคใต้ฝั่งตะวันออก ตอนล่างส่วนที่ 3	2,098.20	1,498.60	599.60	337.90	294.30	43.60	15.78
แม่น้ำสายบุรี	2,572.00	1,813.00	759.00	3,840.60	2,883.40	957.30	37.90
แม่น้ำบางนรา	2,663.80	1,929.90	733.90	1,674.20	1,260.50	413.70	32.06
แม่น้ำโกลก	2,663.80	1,929.90	733.90	797.40	626.20	171.30	36.51
ภาคใต้ฝั่งตะวันออก ตอนล่าง (ลุ่มน้ำหลัก)	2,474.40	1,738.60	735.80	9,543.60	7,314.40	2,229.20	28.54

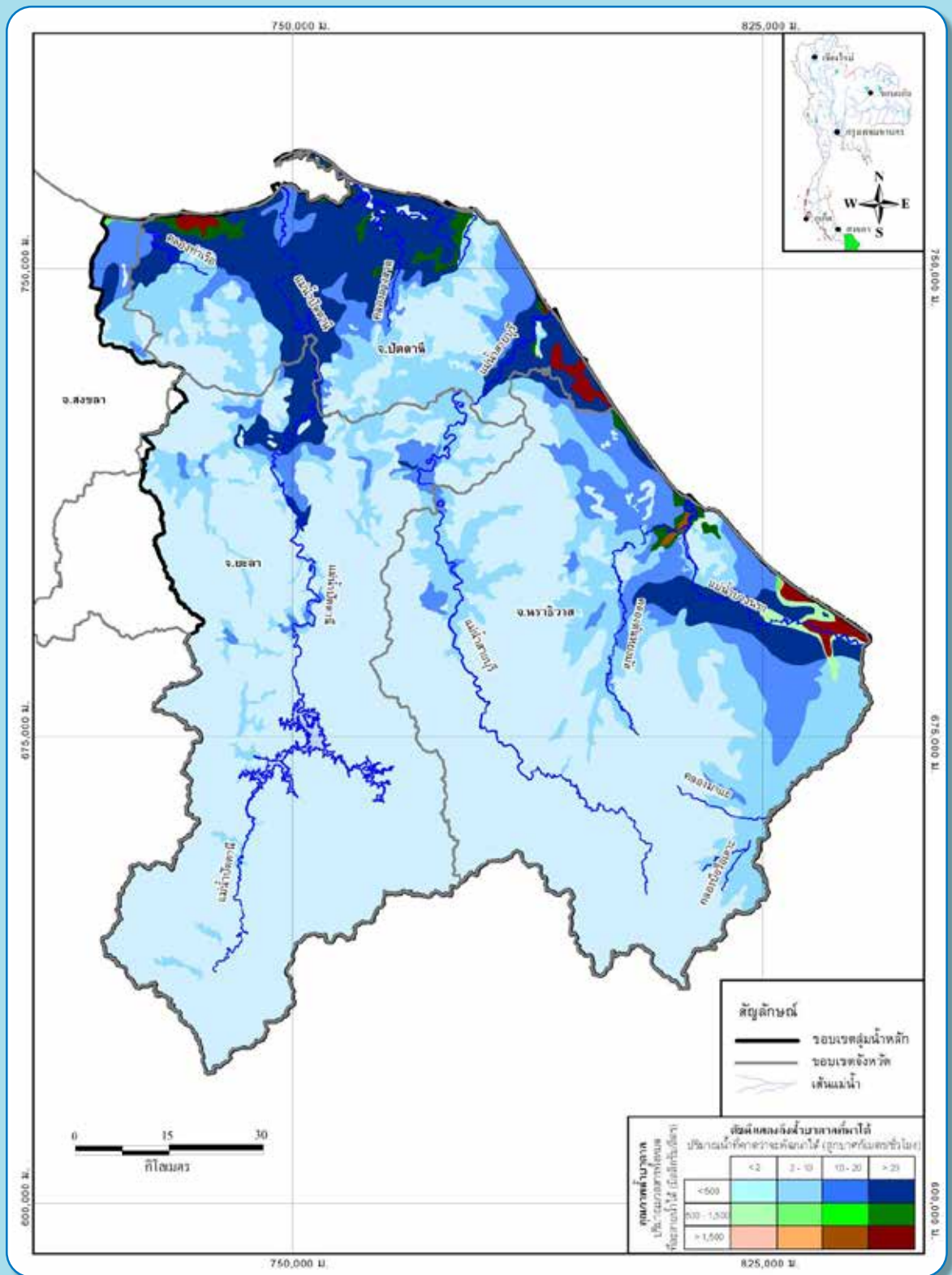
หมายเหตุ* 1. ปริมาณน้ำฝน ตั้งแต่ปี 2531 - 2560

2. ปริมาณน้ำท่า ตั้งแต่ปี 2500 - 2560

1.1.5 อุทกธรณีวิทยาและน้ำใต้ดิน

จากแผนที่อุทกธรณีวิทยาการให้น้ำของชั้นน้ำบาดาลมาตราส่วน 1:100,000 ในพื้นที่ศึกษาสรุปได้ว่า กลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่างมีพื้นที่ที่คุณภาพน้ำบาดาลเหมาะสำหรับการนำมาใช้ประโยชน์เท่ากับ 10,346.25 ตารางกิโลเมตร หรือเท่ากับร้อยละ 97.56 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยส่วนใหญ่มีศักยภาพการให้น้ำบาดาลน้อยกว่า 2 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง โดยครอบคลุมพื้นที่ 6,488.22 ตารางกิโลเมตร หรือเท่ากับร้อยละ 61.18 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ รองลงมาคือ พื้นที่ที่มีศักยภาพน้ำบาดาล 2-10 มากกว่า 20 และ 10-20 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง ตามลำดับ โดยครอบคลุมพื้นที่ 1,856.54 1,114.69 และ 886.81 ตารางกิโลเมตร ตามลำดับ หรือเท่ากับร้อยละ 17.51 10.51 และ 8.36 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยศักยภาพน้ำบาดาลในบริเวณพื้นที่ศึกษามาตราส่วน 1:100,000 สามารถแสดงได้ตามรูปที่ 1.1.5-1

รูปที่ 1.1.5-1 ศักยภาพน้ำบาดาลในบริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง

1.1.6 คุณภาพน้ำ

จากรายงานสถานการณ์คุณภาพน้ำผิวดิน
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
ลุ่มน้ำปัตตานี และลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก ปี 2562
โดย สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 16 ดำเนินการ
ติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำในพื้นที่จังหวัดสงขลา
นราธิวาส ปัตตานี ยะลา และสตูล โดยมีจุดตรวจวัด
ในแต่ละลุ่มน้ำ ดำเนินการจำนวน 4 ครั้งต่อปี
ประเมินคุณภาพน้ำแหล่งน้ำจากดัชนีคุณภาพน้ำ
แหล่งน้ำผิวดิน (Water Quality Index : WQI)
พบว่าคุณภาพน้ำแหล่งน้ำส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์พอใช้
โดยอยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 23 พอใช้ ร้อยละ 46
เสื่อมโทรม ร้อยละ 16 และเสื่อมโทรมมาก ร้อยละ 15

1.2 กริยากรดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

1.2.1 ทรัพยากรดิน

จากแผนที่ชุดดินของกรมพัฒนาที่ดิน มาตราส่วน 1:25,000 พบว่า ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง
มีทั้งหมด 25 กลุ่มชุดดิน โดยกลุ่มชุดดินที่คลุมพื้นที่มากลำดับที่ 1 - 3 ได้แก่

1) **กลุ่มชุดดินที่ 34** คือ กลุ่มดินร่วนละเอียดถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำนํ้าหรือวัตถุต้นกำเนิด
ดินเหนียวปน ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ครอบคลุมพื้นที่
1,021.81 ตารางกิโลเมตร หรือ 638,634 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.63 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ

2) **กลุ่มชุดดินที่ 17** คือ กลุ่มดินร่วนละเอียดถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำนํ้า ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมาก
การระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ครอบคลุมพื้นที่ 565.87 ตารางกิโลเมตร หรือ
353,668.75 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.34 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ

3) **กลุ่มชุดดินที่ 32** คือ กลุ่มดินร่วนหรือดินทรายแป้งละเอียดถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนริมแม่น้ำ
ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง ครอบคลุมพื้นที่ 515.55
ตารางกิโลเมตร หรือ 322,218.75 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.86 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ รายละเอียดกลุ่มชุดดินดังที่แสดง
ไว้ในรูปที่ 1.2.1-1

1.2.2 การใช้ประโยชน์ที่ดิน

จากแผนที่ใช้ประโยชน์ที่ดิน ปี 2559 - 2560 ได้แสดงการกระจายตัวของพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินแต่ละประเภทไว้ในรูปที่ 1.2.2-1 สามารถนำมาวิเคราะห์หาการใช้ประโยชน์ที่ดินชนิดต่างๆ ได้ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1.2.2-1 โดยมีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาเป็นพื้นที่ชลประทานรวม 0.940 ล้านไร่

และพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเกษตรอยู่รวมเท่ากับ 1.335 ล้านไร่ ดังแสดงพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการชลประทานและทำการเกษตรไว้ในรูปที่ 1.2.2-2 และสรุปตัวเลขพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการชลประทานและทำการเกษตร และพื้นที่ชลประทานไว้ในตารางที่ 1.2.2-2

หน่วย : ตร.กม.

ตารางที่ 1.2.2-1 การใช้ประโยชน์ที่ดินชนิดต่างๆ ปี 2559-2560

รหัส/ชื่อลุ่มน้ำหลัก/สาขา	พื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน ปีพ.ศ.2560 (ตร.กม.)												
	พื้นที่ ชุมชน และสิ่ง ปลูกสร้าง	พื้นที่เกษตรกรรม							พื้นที่ป่าไม้	พื้นที่น้ำ	พื้นที่ เบ็ดเตล็ด	รอกการ ตรวจสอบ ข้อมูล	รวมทั้งหมด
		พื้นที่นา	พืชไร่	ไม่ย่นต้น	ไม่ผล	พืชสวน	ทุ่งหญ้า เลี้ยงสัตว์	สถานที่ เพาะเลี้ยง สัตว์น้ำ					
21 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง	615.66	701.96	0.28	4,761.91	859.78	1.26	0.32	43.74	3,094.52	165.66	342.08	18.27	10,605.45
2101 ภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่างส่วนที่ 2	82.19	116.27	-	380.17	19.64	-	0.05	20.04	64.73	12.04	11.21	0.70	707.02
2102 แม่น้ำปัตตานีตอนบน	21.10	-	-	743.73	86.91	-	0.06	0.02	1,047.93	48.22	20.02	4.32	1,972.32
2103 แม่น้ำปัตตานีตอนล่าง	115.18	78.95	-	912.31	179.36	-	0.01	0.43	340.43	17.59	39.96	1.26	1,685.47
2104 ภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่างส่วนที่ 3	107.56	169.84	-	293.71	27.31	-	0.00	18.75	26.22	11.93	21.00	2.83	679.16
2105 แม่น้ำสายบุรี	129.75	182.86	0.26	1,433.18	324.13	0.09	0.11	1.60	974.90	39.69	123.76	2.67	3,213.00
2106 แม่น้ำบางนรา	118.06	130.40	0.02	698.76	156.82	1.11	0.01	2.79	425.46	31.65	88.80	1.95	1,655.83
2107 แม่น้ำโกลก	41.83	23.65	-	300.05	65.60	0.05	0.09	0.12	214.84	4.54	37.33	4.54	692.64

ข้อมูล : กรมพัฒนาที่ดิน (ปี 2560)

ตารางที่ 1.2.2-2 พื้นที่เหมาะสมสำหรับการชลประทานและทำการเกษตร และพื้นที่ชลประทาน

ลุ่มน้ำสาขา	พื้นที่เหมาะสมสำหรับ			
	พัฒนาพื้นที่ชลประทาน		ทำการเกษตร	
	(ตร.กม.)	(ล้านไร่)	(ตร.กม.)	(ล้านไร่)
21 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง	1,504.10	0.9401	2,136.14	1.3351
2101 ภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่างส่วนที่ 2	275.31	0.1721	179.50	0.1122
2102 แม่น้ำปัตตานีตอนบน	0.00	0.0000	72.88	0.0456
2103 แม่น้ำปัตตานีตอนล่าง	159.46	0.0997	438.46	0.2740
2104 ภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่างส่วนที่ 3	309.12	0.1932	56.16	0.0351
2105 แม่น้ำสายบุรี	335.69	0.2098	808.73	0.5055
2106 แม่น้ำบางนรา	338.17	0.2114	340.64	0.2129
2107 แม่น้ำโกลก	86.35	0.0540	239.76	0.1499

ข้อมูล : กรมชลประทาน

1.3 กรรพการป่าไม้และขึ้นคุณภาพลุ่มน้ำ

1.3.1 ทรัพยากรป่าไม้

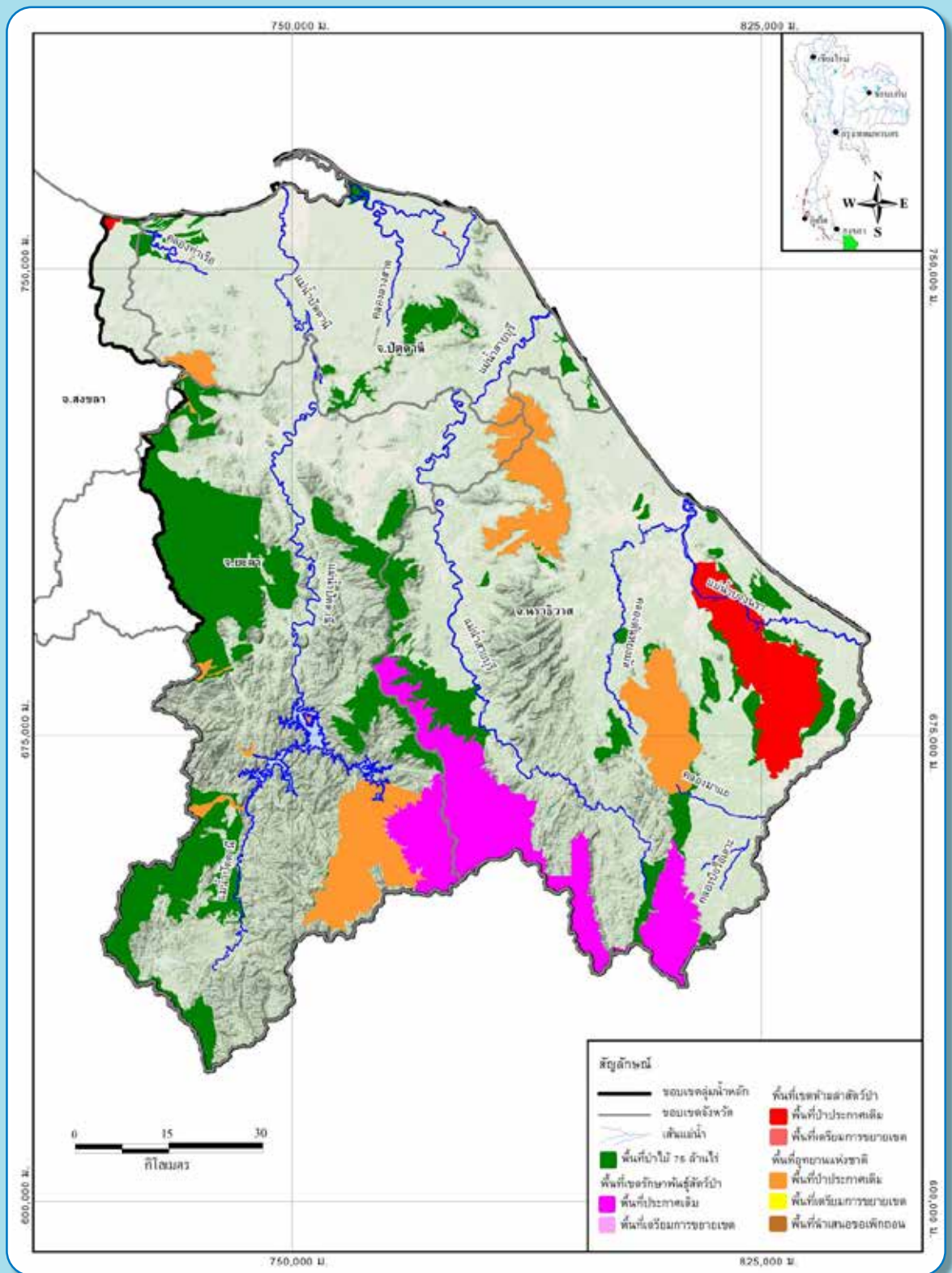
จากข้อมูลแผนที่ทรัพยากรป่าไม้ดังได้แสดงไว้ในรูปที่ 1.3.1-1 และสามารถสรุปตัวเลขไว้ในตารางที่ 1.3.1-1 พบว่าพื้นที่ป่าไม้ในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่างมีเท่ากับ 1,500.78 ตารางกิโลเมตร หรือ คิดเป็น 937,988 ไร่ เท่ากับร้อยละ 14.15 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ

หน่วย : ตร.กม.

ตารางที่ 1.3.1-1 พื้นที่ป่าไม้ในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง

รหัส/ชื่อลุ่มน้ำหลัก/สาขา	พื้นที่ป่าไม้	พื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	พื้นที่อุทยานแห่งชาติ	พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	
				พื้นที่ป่าประกาศเดิม	พื้นที่เตรียมการขยายเขต
21 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง	1,500.78	282.74	682.53	611.26	608.00
2101 ภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่างส่วนที่ 2	32.75	4.54	27.83	-	-
2102 แม่น้ำปัตตานีตอนบน	348.11	-	287.21	117.11	113.30
2103 แม่น้ำปัตตานีตอนล่าง	543.69	-	12.56	0.11	0.11
2104 ภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่างส่วนที่ 3	37.40	0.24		-	-
2105 แม่น้ำสายบุรี	268.72	-	176.53	405.72	405.72
2106 แม่น้ำบางนรา	186.84	213.35	135.93	-	-
2107 แม่น้ำโกลก	83.27	64.61	42.48	88.31	88.88

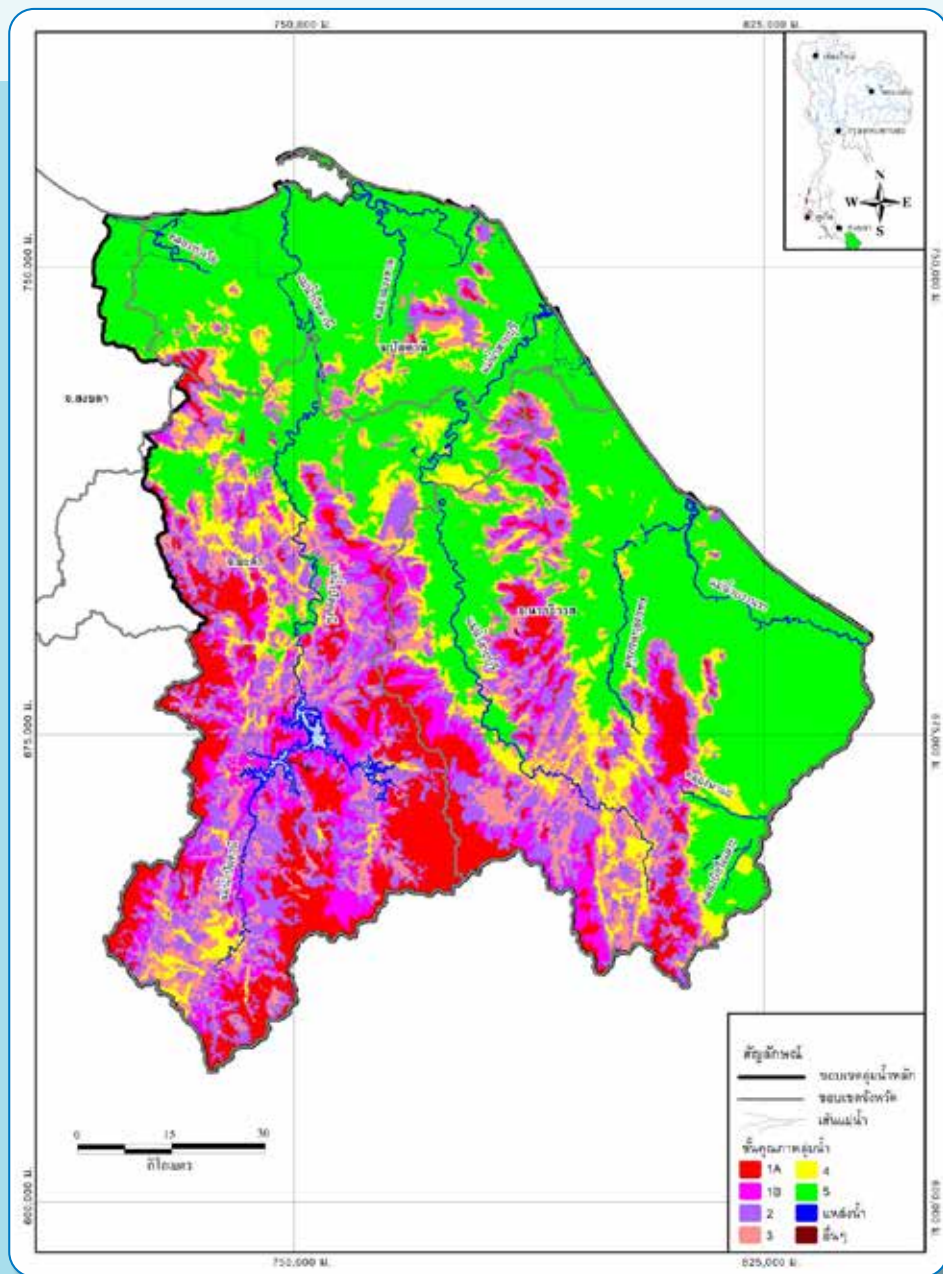
ข้อมูล : กรมป่าไม้ (ปี 2562)

รูปที่ 1.3.1-1 พื้นที่ป่าไม้ในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง

1.3.2 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ

ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่างมีพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ 1A 1B และ ชั้น 2 เท่ากับ 1,230.72 793.46 และ 1,647.29 ตารางกิโลเมตร ตามลำดับ รวมเท่ากับร้อยละ 34.62 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ ดังแสดงไว้ในรูปที่ 1.3.2-1

รูปที่ 1.3.2-1 พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง

1.4 ประชากร เศรษฐกิจและสังคม

1.4.1 ประชากร

ข้อมูลประชากรและครัวเรือน รวบรวมจากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ปี 2562 โดยการนำข้อมูลประชากรรายตำบลมาคูณกับสัดส่วนพื้นที่ตำบลในลุ่มน้ำ ซึ่งลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่างครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ใน 4 จังหวัด 35 อำเภอ 254 ตำบล มีประชากรรวมทั้งสิ้น 2,063,917 คน แยกเป็น ประชากรชาย 1,022,480 คน และประชากรหญิง 1,041,437 คน มีความหนาแน่นของประชากร 194.61 คนต่อตารางกิโลเมตร จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 571,949 ครัวเรือน เฉลี่ย 3.61 คนต่อครัวเรือน

1.4.2 เศรษฐกิจและสังคม

ข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคม รวบรวมข้อมูลจากรายงาน กชช.2ค ซึ่งเป็นข้อมูลระดับหมู่บ้าน ที่แสดงสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา การมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของชุมชน สุขภาพและอนามัย สภาพแรงงาน และยาเสพติด ซึ่งดำเนินการจัดเก็บทุกหมู่บ้านในเขตชนบทเป็นประจำทุก 2 ปี ทำให้ทราบว่าประชาชนในหมู่บ้านมีคุณภาพชีวิตและสภาพความเป็นอยู่เป็นอย่างไร แต่ละหมู่บ้านมีปัญหาในเรื่องใดบ้างที่ควรได้รับการแก้ไข ซึ่งปัญหาจะบ่งชี้ได้จากตัวชี้วัด นอกจากนี้ยังสามารถจัดระดับการพัฒนาของหมู่บ้านได้เป็น 3 ระดับ คือ หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 1 (ล้าหลัง) หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 2 (ปานกลาง) และหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 3 (ก้าวหน้า) ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูล กชช.2ค ปี 2562 แสดงข้อมูลครัวเรือนและประชากร รวมถึงข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้านที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่างซึ่งมีทั้งสิ้น 1,546 หมู่บ้าน

จังหวัด	ผลิตภัณฑ์มวลรวม จังหวัด (GDP) (บาท/คน)	เส้นความยากจน (2561) (บาท/คน/เดือน)	เส้นความยากจนอัตราเพิ่ม เฉลี่ยต่อปี (2543 - 2561) (บาท/คน/เดือน)
สงขลา	156,245	2,926	81.38
ปัตตานี	88,442	2,692	75.97
ยะลา	96,867	2,788	80.96
นราธิวาส	61,765	2,703	77.34

บทที่ 2

โครงสร้างพื้นฐาน ของกลุ่มน้ำ

2.1 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำและโครงการชลประทานในปี 2562 ก่อสร้างแล้วเสร็จในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง แบ่งประเภทโครงการตามขนาดความจุเก็บกัก ได้แก่ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ มีความจุเก็บกักมากกว่า 100 ล้านลูกบาศก์เมตรขึ้นไป โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง มีความจุเก็บกักตั้งแต่ 2 ถึง 100 ล้านลูกบาศก์เมตร และโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก มีความจุเก็บกักน้อยกว่า 2 ล้านลูกบาศก์เมตร

ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง มีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำทั้งสิ้น 77 โครงการ ประกอบไปด้วย โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ จำนวน 1 โครงการ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง 2 โครงการ และโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก 74 โครงการ ความจุเก็บกักรวม 1,463 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์รวม 366,795 ไร่ ตำแหน่งโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง แสดงตำแหน่งโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในรูปที่ 2.1-1

2.1.1 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่

ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่างมีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ จำนวน 1 โครงการ ได้แก่ เขื่อนบางลาง จังหวัดยะลา เป็นเขื่อนหินถมแกนดินเหนียว ความจุ 1,454 ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย วัตถุประสงค์เพื่อการผลิตกระแสไฟฟ้า และสามารถอำนวยประโยชน์ในด้านการชลประทานแก่พื้นที่เพาะปลูก ของจังหวัดยะลา และปัตตานีเป็นพื้นที่ 275,800 ไร่ ซึ่งน้ำที่ปล่อยออกมาสามารถนำมาผลิตไฟฟ้าได้ เฉลี่ยปีละประมาณ 200 ล้านกิโลวัตต์ชั่วโมง

2.1.2 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลางที่ก่อสร้างแล้วเสร็จในปี 2562 มีจำนวนทั้งสิ้น 2 โครงการ สามารถเก็บกักน้ำได้ 4 ล้านลูกบาศก์เมตร มีพื้นที่ชลประทานรวม 33,845 ไร่ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลางที่สำคัญ เช่น อ่างเก็บน้ำไกลบ้าน ตำบลกะลุวอ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ความจุ 2.85 ล้านลูกบาศก์เมตร เป็นต้น

2.1.3 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กซึ่งเป็นโครงการประเภทอ่างเก็บน้ำ คลองส่งน้ำ หนอง บึง สระน้ำ บ่อน้ำตื้น บ่อน้ำบาดาล และอื่นๆ ที่ใช้เวลาในการก่อสร้างไม่เกิน 1 ปี ที่ได้ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จ มีจำนวนทั้งสิ้น 74 โครงการ มีปริมาตรความจุเก็บกัก 5 ล้านลูกบาศก์เมตร และมีพื้นที่รับประโยชน์ทั้งสิ้น เท่ากับ 57,150 ไร่

อย่างไรก็ตาม พื้นที่รับประโยชน์จากโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กส่วนใหญ่จะไม่มีระบบส่งน้ำ ทำให้การนำน้ำไปใช้ทำได้ไม่เต็มประสิทธิภาพมากนัก ซึ่งในทางปฏิบัติจะส่งผลให้พื้นที่รับประโยชน์ที่แสดงไว้จะลดลงอีกประมาณ 30% ถึง 40%

2.2 แผนงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีศักยภาพในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง มีแผนงานโครงการที่สำคัญ จำนวน 7 โครงการ ความจุเก็บกักรวม 13.15 ล้านลูกบาศก์เมตร และพื้นที่รับประโยชน์รวมทั้งสิ้น 15,288 ไร่ ดังนี้

1) อ่างเก็บน้ำคลองเบตง จังหวัดยะลา ความจุ 13.15 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ 6,000 ไร่

2) อ่างเก็บน้ำลำพะยา (พรด.) จังหวัดยะลา

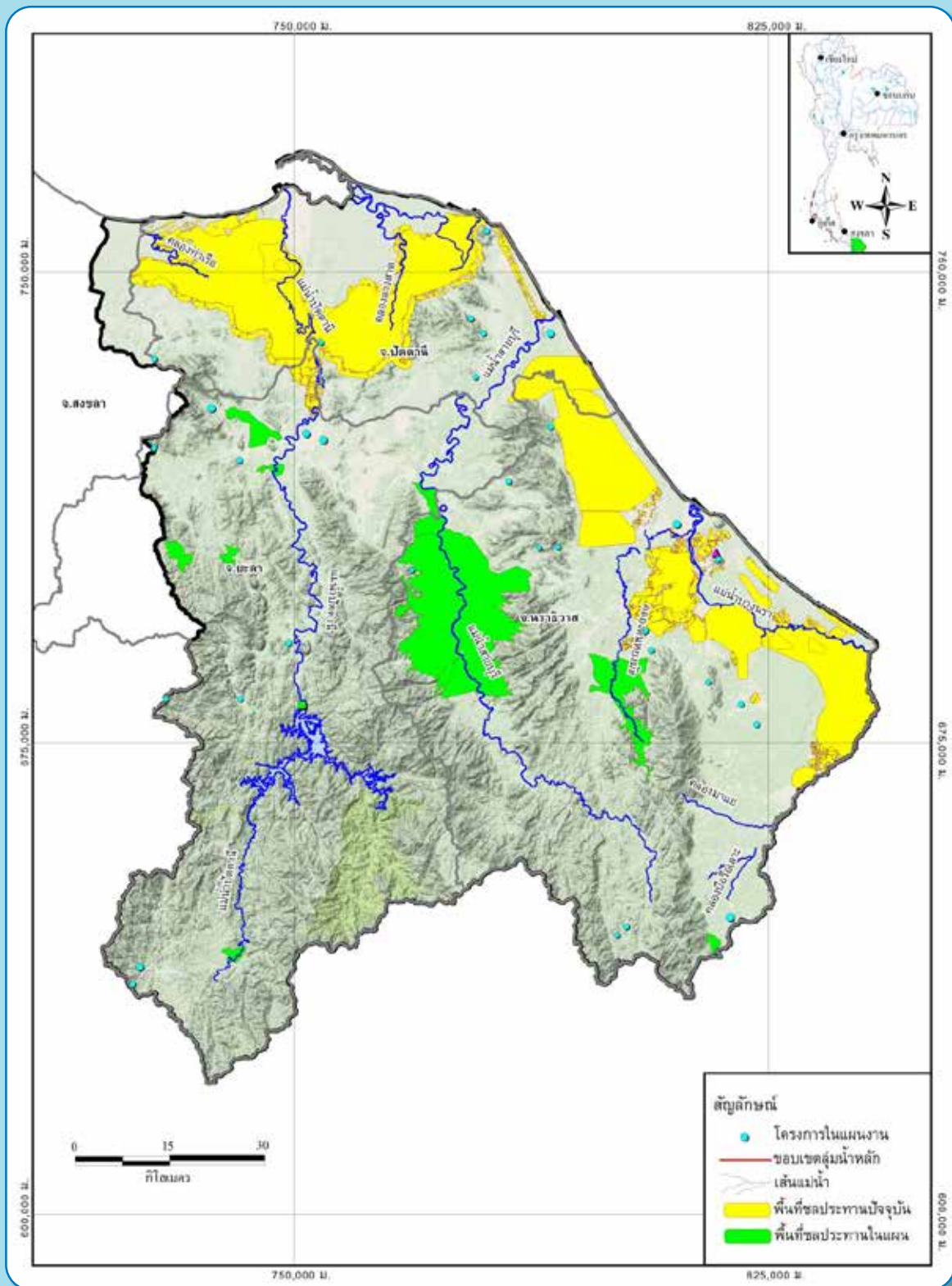
3) ระบบป้องกันน้ำท่วม พื้นที่ชุมชนเมือง นราธิวาส ระยะที่ 1 จังหวัดนราธิวาส มีพื้นที่ได้รับประโยชน์ 1,675 ไร่

4) ระบบป้องกันน้ำท่วม พื้นที่ชุมชนบูเกะตา จังหวัดนราธิวาส มีพื้นที่ได้รับประโยชน์ 1,962.5 ไร่

5) ระบบป้องกันน้ำท่วม พื้นที่ชุมชนเมือง ยะลา (ระยะที่ 2) จังหวัดยะลา มีพื้นที่ได้รับประโยชน์ 1,668.75 ไร่

6) ระบบป้องกันน้ำท่วม พื้นที่ชุมชน สะเตงนอก อำเภอเมือง จังหวัดยะลา มีพื้นที่ได้รับประโยชน์ 1,587.5 ไร่

7) ระบบป้องกันน้ำท่วม พื้นที่ชุมชนสายบุรี อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี มีพื้นที่ได้รับประโยชน์ 2,381.25 ไร่

รูปที่ 2.2-1 ตำแหน่งโครงการพัฒนาแหล่งน้ำป๊ในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง

บทที่ 3

ความต้องการใช้น้ำ

3.1 แนวทางการประเมินความต้องการใช้น้ำ

การประเมินความต้องการใช้น้ำของกิจกรรมการใช้น้ำต่างๆ พิจารณาจากสภาพปัจจุบันของกิจกรรมการใช้น้ำ ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลและรายงานการศึกษาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิดการศึกษาและประเมินความต้องการใช้น้ำของกลุ่มน้ำ ดังแสดงในตารางที่ 3.1 1

ตารางที่ 3.1-1 กรอบแนวคิดการศึกษาและประเมินความต้องการใช้น้ำสำหรับกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มน้ำ

กิจกรรมการใช้น้ำ	การศึกษา/ประเมินความต้องการใช้น้ำ	
	ข้อมูล	การประเมิน/คำนวณ
การอุปโภค-บริโภค	- ประปา/แหล่งน้ำดิบ/กำลังผลิต - จำนวนประชากร - บ่อบาดาล	ประเมินจำนวนประชากร/ปริมาณน้ำผลิต
การเกษตร	รวบรวมข้อมูลกิจกรรมการปลูกพืชในพื้นที่กลุ่มน้ำ ได้แก่ - ชนิดพืช - ช่วงระยะเวลาการเพาะปลูก - การใช้น้ำ - การขาดแคลนน้ำ - ความเสียหายการเกษตร - อื่น ๆ	ศึกษาและจำลองปริมาณความต้องการใช้น้ำโดยใช้การสมมูลน้ำในพื้นที่เพาะปลูกเพื่อหาปริมาณฝนใช้การและปริมาณความต้องการน้ำเพื่อการชลประทาน
การอุตสาหกรรม	- ข้อมูลโรงงานอุตสาหกรรม - ประปา - การใช้น้ำ/อัตราการใช้	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรมรายจังหวัดและประเมินอัตราการใช้น้ำ
การท่องเที่ยว	- จำนวนนักท่องเที่ยว/อัตราการใช้	ประเมินจำนวนนักท่องเที่ยว/ปริมาณน้ำ
รักษาระบบนิเวศน์ท้ายน้ำ	- ปริมาณน้ำต่ำสุดที่เคยเกิด	ไม่น้อยกว่าปริมาณน้ำต่ำสุดที่เคยเกิด

3.2 น้ำใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคและการท่องเที่ยว

ความต้องการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคจะเป็นการประเมินจากจำนวนประชากรคูณด้วยอัตราความต้องการใช้น้ำของประชากร ส่วนปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่อการท่องเที่ยวก็จะประเมินจากจำนวนนักท่องเที่ยวคูณด้วยอัตราความต้องการใช้น้ำเพื่อการท่องเที่ยว ก็จะสามารถประเมินปริมาณความต้องการใช้น้ำทั้งสองส่วนได้ แต่ในการดำเนินการเนื่องจากอัตราความต้องการใช้น้ำในแต่ละพื้นที่จะมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมากจากรูปแบบของกิจกรรมการใช้ที่แตกต่างกัน ความไม่แน่นอนของข้อมูลในบางประเด็น อาทิเช่น การเคลื่อนย้ายแรงงาน ประชากรแฝง แหล่งน้ำที่นำมาใช้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการนั้นๆ ว่าเป็นแหล่งน้ำผิวดินหรือแหล่งน้ำบาดาล

3.3 น้ำใช้เพื่อการเกษตร

ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรกรรม รวมทั้งสิ้น 2,675.65 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี โดยเป็นความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรในเขตพื้นที่ชลประทานเท่ากับ 382.81 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี และนอกเขตพื้นที่ชลประทานเท่ากับ 2,292.85 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี

3.4 น้ำใช้เพื่อการอุตสาหกรรม

ความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม เป็นการศึกษาถึงความต้องการน้ำเพื่อการอุตสาหกรรมของโรงงานประเภทต่างๆ ซึ่งมีความต้องการใช้น้ำที่แตกต่างกันตามประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งได้จำแนกไว้เป็น 10 ประเภท ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนอุปกรณ์ อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ อุตสาหกรรมอาหารเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมถลุงหล่อโลหะ อุตสาหกรรมทั่วไป อุตสาหกรรมกลางแจ้ง อุตสาหกรรมกระดาษ อุตสาหกรรมสิ่งทอฟอกสีย้อมสี ผลิตภัณฑ์โลหะ และผลิตภัณฑ์ไม้เครื่องเรือน

ความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม ปี 2562 ทั้งในส่วนของการประปานครหลวง และการประปาส่วนภูมิภาค บ่อน้ำบาดาลเอกชน (เพื่อการอุตสาหกรรม) โรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กนอกเขตประปา ทั้งแหล่งน้ำผิวดินและใต้ผิวดิน พบว่า กลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่างมีความต้องการน้ำเพื่อการอุตสาหกรรม 9.24 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี

3.5 น้ำใช้เพื่อการรักษาระบบนิเวศท้ายน้ำ

ความต้องการใช้น้ำเพื่อรักษาสมดุลนิเวศวิทยาท้ายน้ำ จะใช้การวิเคราะห์โดยการจัดทำโค้งความสัมพันธ์ระหว่างเวลาและอัตราการไหลของน้ำ (Flow duration curve) ที่ไหลออกจากลุ่มน้ำรายวัน โดยจะวิเคราะห์หาอัตราการไหลที่มีค่าต่ำสุดที่ทำให้เกิดการไหลไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 เปอร์เซนต์ของเวลาที่ใช้ในการวิเคราะห์ นอกจากนั้นจะกำหนดตามค่าความต้องการใช้น้ำด้านท้ายน้ำสำหรับกรณีเฉพาะต่างๆ เช่น การผลักดันน้ำเค็ม-น้ำเสีย การรักษาระดับน้ำเพื่อการเดินเรือ ความต้องการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และอุตสาหกรรม เป็นต้น ดังนั้นปริมาณน้ำที่ใช้สำหรับการรักษาระบบนิเวศท้ายน้ำของลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง พบว่า เท่ากับ 48.21 ลูกบาศก์เมตร ต่อวินาที โดยมีความต้องการน้ำในช่วงฤดูแล้งระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน เฉลี่ยเดือนละ 83.31 ล้าน ลูกบาศก์เมตรต่อเดือน รวมช่วงฤดูแล้งเท่ากับ 499.87 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี

3.6 ปริมาณความต้องการใช้น้ำทั้งหมด

จากข้อมูลความต้องการใช้น้ำในด้านต่างๆ สามารถสรุปปริมาณความต้องการใช้น้ำทั้งลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง ได้ดังตารางที่ 3.6-1

ตารางที่ 3.6-1 สรุปปริมาณความต้องการใช้น้ำทั้งลุ่มน้ำ

รหัส/ชื่อลุ่มน้ำหลัก/สาขา	ความต้องการใช้น้ำ ปี 2562 (ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี)											
	ความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตร			การใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและ ท่องเที่ยว			การใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม			รวมการใช้น้ำทั้งหมด		
	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	ทั้งปี	ผิวดิน	บาดาล	รวม	ผิวดิน	บาดาล	รวม	ผิวดิน	บาดาล	รวม
21 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง	1,269.57	1,406.08	2,675.65	28.52	54.07	82.59	2.26	6.98	9.24	2,706.43	61.05	2,767.48
2101 ภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่างส่วนที่ 2	93.38	123.18	216.56	0.43	8.62	9.05	0.13	1.74	1.87	217.12	10.36	227.48
2102 แม่น้ำปัตตานีตอนบน	668.47	260.00	928.48	3.03	1.05	4.08	0.46	0.07	0.53	931.97	1.11	933.08
2103 แม่น้ำปัตตานีตอนล่าง	68.07	230.62	298.69	4.95	11.09	16.04	0.76	1.95	2.71	304.40	13.04	317.44
2104 ภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่างส่วนที่ 3	85.40	119.40	204.80	0.56	11.12	11.68	0.17	2.27	2.44	205.53	13.39	218.92
2105 แม่น้ำสายบุรี	180.09	452.96	633.05	6.63	10.86	17.49	0.17	0.31	0.48	639.85	11.16	651.01
2106 แม่น้ำบางนรา	162.04	134.24	296.28	8.64	8.07	16.71	0.36	0.32	0.68	305.27	8.39	313.66
2107 แม่น้ำโกลก	12.12	85.68	97.81	4.28	3.26	7.54	0.19	0.34	0.54	102.28	3.60	105.88

หมายเหตุ : * - ไม่คิดประสิทธิภาพการชลประทาน
- การใช้น้ำเพื่อการเกษตรกรรมเป็นการใช้น้ำผิวดิน

บทที่ 4

สภาพปัญหา ด้านทรัพยากรน้ำ

4.1 สภาพปัญหาด้านการขาดแคลนน้ำและภัยแล้ง

ปัญหาการขาดแคลนน้ำมีสาเหตุมาจากธรรมชาติ ได้แก่ สภาพลมฟ้าอากาศที่จะทำให้เกิดฝนตกน้อย สภาพภูมิประเทศในบริเวณลุ่มน้ำที่ขาดที่เหมาะสมสำหรับทำเป็นแหล่งเก็บกักน้ำต้นทุน นอกจากจะเกิดขึ้นตามธรรมชาติแล้ว ความแห้งแล้งยังเกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ทำให้เกิดความเสียหายด้านระบบนิเวศวิทยา เช่น การบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ ซึ่งเป็นแหล่งเก็บกักน้ำตามธรรมชาติ เปลี่ยนเป็นพื้นที่เกษตรกรรมทำให้ในช่วงหน้าฝนน้ำไหลหลากมามากและรวดเร็ว ส่วนในช่วงฤดูแล้งจะมีน้ำไหลลงสู่ลำน้ำน้อยหรือไม่มีเลย นอกจากนี้ยังส่งผลให้เกิดชะล้างพังทลายของดินอย่างรุนแรง ทำให้เกิดตะกอนสะสมในลำน้ำ ทำให้แหล่งน้ำเกิดการตื้นเขิน ไม่สามารถเก็บกักน้ำได้เต็มประสิทธิภาพ ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในช่วงฤดูแล้งนอกจากจะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากปริมาณฝนในฤดูแล้งที่ตกน้อยแล้ว ปริมาณน้ำต้นทุนที่กักเก็บ

โดยโครงการพัฒนาแหล่งน้ำต่างๆ ยังไม่เพียงพอกับความต้องการ แม้ว่าจะมีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ เช่น โครงการชลประทานปัตตานี แต่มีพื้นที่รับประโยชน์จำกัดอยู่ในเฉพาะพื้นที่ลุ่มน้ำปัตตานีตอนล่างเท่านั้น ในขณะที่พื้นที่การเกษตรในส่วนอื่นๆ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรน้ำฝน หรือแม้แต่ในเขตพื้นที่ชลประทานเองบางโครงการก็ยังมีปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง นอกจากนี้ในบางพื้นที่มีปัญหาคุณภาพน้ำไม่สามารถใช้ในการเกษตรได้ สำหรับปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง พบโดยทั่วไปในชุมชนชนบทที่ระบบประปายังไม่ทั่วถึง ในบางพื้นที่แหล่งน้ำดิบที่เป็นแหล่งน้ำอุปโภคบริโภคที่สำคัญมีลักษณะเป็นน้ำกร่อย น้ำใต้ดินบางแห่งน้ำขุ่นเป็นสนิม บางพื้นที่ไม่มีเครื่องกรองน้ำและระบบประปาถังสูง สำหรับพื้นที่ต้นน้ำส่วนใหญ่เป็นแหล่งน้ำดิบ จะมีคุณภาพที่ดี เช่น อ่าวเบตง น้ำที่ไหลจากภูเขายังมีคุณภาพดี

การประเมินพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยแล้ง ได้ใช้ปัจจัยในการประเมินทั้งหมด 9 ปัจจัย ดังต่อไปนี้ (1) ปริมาณน้ำฝนรายปี (2) จำนวนวันที่ฝนตก (3) เขตชลประทานและแหล่งน้ำ (4) แหล่งน้ำใต้ดิน (5) พืชปกคลุมดิน (6) สภาพการระบายน้ำ (7) ความลาดชันของลำน้ำ (8) ความหนาแน่นของลำน้ำในลุ่มน้ำย่อย และ (9) ขนาดของพื้นที่ลุ่มน้ำย่อย โดยทำการจำแนกระดับความเสี่ยงออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ พื้นที่เสี่ยงมาก พื้นที่เสี่ยงปานกลาง และ

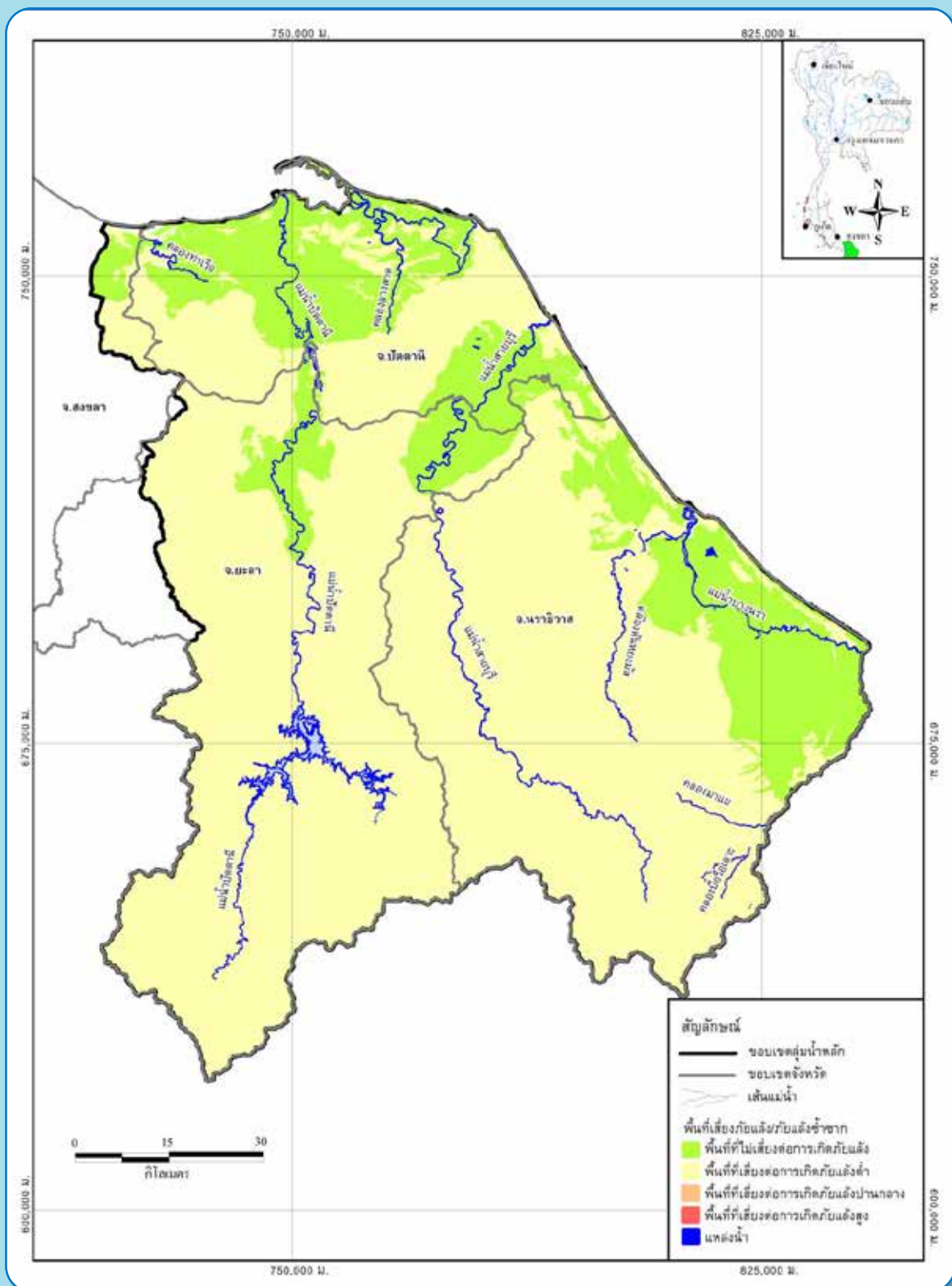
พื้นที่เสี่ยงน้อย โดยใช้หลักการจำแนกโดยการแบ่งช่วงชั้นจากการกระจายตัวของข้อมูล Standard Deviation (SD)

สำหรับพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง ได้แสดงไว้ในรูปที่ 4.1-1 และแสดงพื้นที่เสี่ยงภัยระดับต่างๆ รายลุ่มน้ำสาขา ไว้ในตารางที่ 4.1-1

หน่วย : ตร.กม.

ตารางที่ 4.1-1 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งรายลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง

ลุ่มน้ำสาขา	พื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยแล้ง (ตารางกิโลเมตร)						
	น้อย	ปานกลาง	มาก	ไม่เสี่ยง	แหล่งน้ำ	รายการตรวจสอบข้อมูล	รวมทั้งหมด
21 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง	8,164.70	-	-	2,313.65	50.78	N/A	10,605.45
2101 ภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่างส่วนที่ 2	409.94	-	-	282.07	-	N/A	707.02
2102 แม่น้ำปัตตานีตอนบน	1,923.04	-	-	-	44.63	N/A	1,972.32
2103 แม่น้ำปัตตานีตอนล่าง	1,366.22	-	-	315.17	2.36	N/A	1,685.47
2104 ภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่างส่วนที่ 3	269.07	-	-	397.08	0.10	N/A	679.16
2105 แม่น้ำสายบุรี	2,692.98	-	-	504.67	0.80	N/A	3,213.00
2106 แม่น้ำบางนรา	964.64	-	-	670.35	2.42	N/A	1,655.83
2107 แม่น้ำโกลก	538.81	-	-	144.31	0.47	N/A	692.64

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน (ปี 2562)

รูปที่ 4.1-1 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง

4.2 สภาพปัญหาด้านน้ำท่วม

ปัญหาน้ำท่วมมีสาเหตุมาจากสภาพฝนที่ตกหนักในช่วงฤดูฝน โดยเฉพาะช่วงระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคม ประกอบกับภูมิประเทศตามแนวฝั่งทะเลมักมีสันทรายทั้งเก่าและใหม่ทอดตัวขวางการระบายน้ำลงสู่ทะเล มีสิ่งก่อสร้างกีดขวางทางน้ำ จากเส้นทางคมนาคมและผลกระทบจากน้ำทะเลหนุน ลักษณะเช่นนี้ยังทำให้เกิดน้ำหลากมากยิ่งขึ้น พื้นที่ที่เกิดน้ำท่วมเป็นประจำ ได้แก่ พื้นที่ราบลุ่มตอนล่างของกลุ่มน้ำและพื้นที่ริมลำน้ำสายหลักต่างๆ สภาพปัญหาน้ำท่วมคือ ลักษณะน้ำป่าไหลหลาก ลักษณะน้ำท่วมล้นตลิ่งและกระแสน้ำเชี่ยวกราก และลักษณะน้ำท่วมขัง การท่วมในลักษณะน้ำไหลล้นตลิ่งกระแสน้ำเชี่ยวกราก และในลักษณะของการท่วมขัง จะเกิดขึ้นเป็นประจำในเหตุการณ์น้ำท่วมแต่ละครั้ง และก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินเป็นอย่างมาก สำหรับการท่วมในลักษณะน้ำป่าไหลหลาก พื้นที่ประสบปัญหา ได้แก่ อำเภอสุรินทร์ อำเภอจะนะ จังหวัดนราธิวาส อำเภอธารโต อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา พื้นที่ประสบปัญหาน้ำท่วมจากน้ำล้นตลิ่งกระแสน้ำเชี่ยวกราก ได้แก่ ชุมชนต่างๆ ที่ตั้งอยู่ริมลำน้ำสายหลัก เช่น อำเภอสุโขทัย อำเภอเวียง อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส อำเภองรงปิน อำเภอธารโต จังหวัดยะลา สำหรับการท่วมในลักษณะท่วมขังจะเกิดขึ้นในกลุ่มน้ำตอนล่าง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรมและมีชุมชนอยู่ค่อนข้างมาก โดยน้ำจะท่วมขังค่อนข้าง

นานประมาณ 3-9 วัน โดยพื้นที่มีปัญหารุนแรง ได้แก่ อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา อำเภอเมือง อำเภอหนองจิก อำเภอโคกโพธิ์ อำเภอสายบุรี อำเภอปะนาเระ อำเภอยะรัง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี อำเภอบาเจาะ อำเภอเยื่อ อำเภอระแงะ อำเภอดากู จังหวัดนราธิวาส อำเภอรามัน อำเภอยะหา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา เป็นต้น

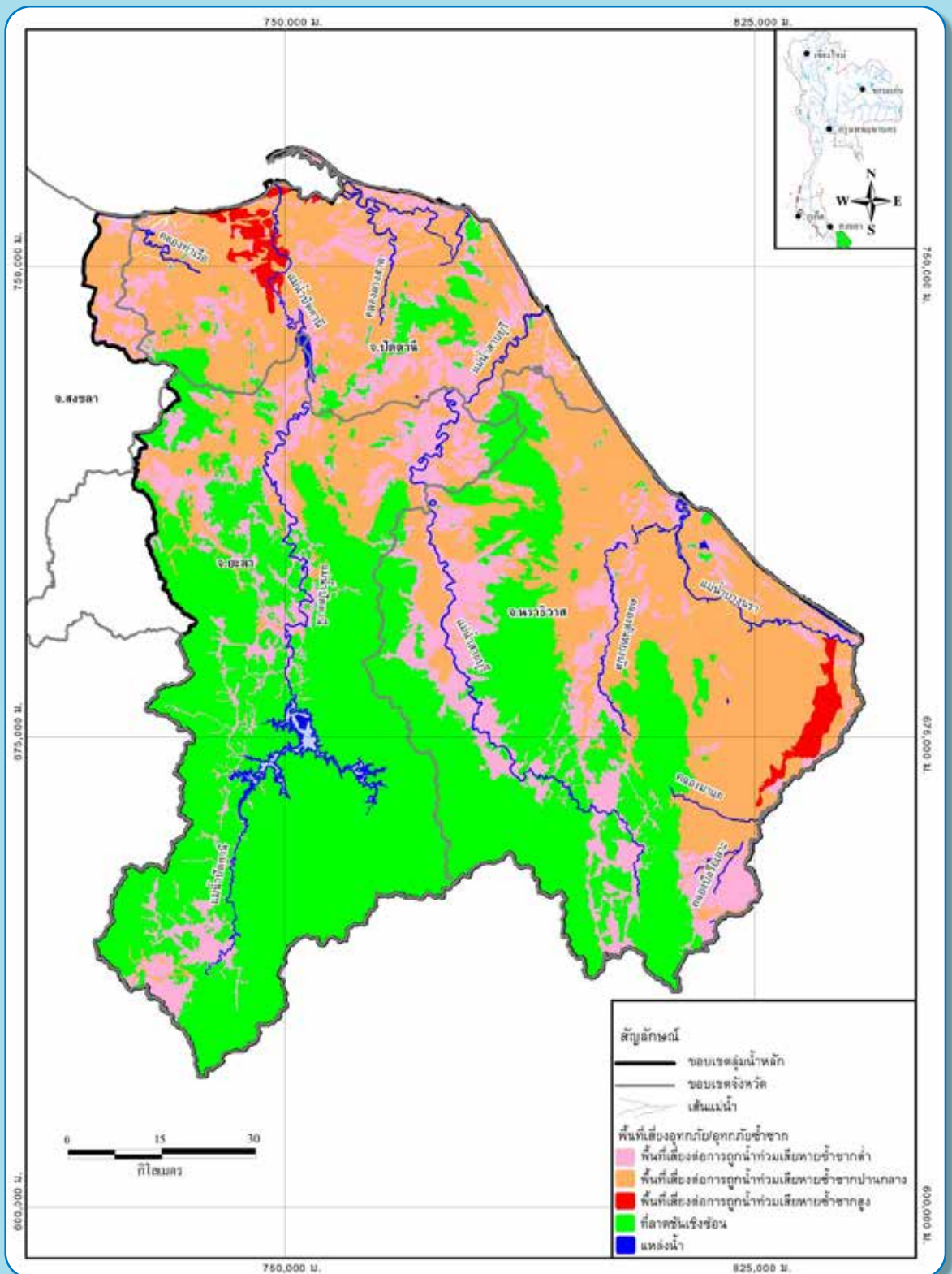
การประเมินพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัย ได้ใช้ปัจจัยในการประเมินทั้งหมด 9 ปัจจัย ดังต่อไปนี้ (1) ปริมาณน้ำฝนในช่วงฤดูฝนราย 3 วัน (2) ความลาดชันของลำน้ำ (3) ความสูงจากระดับน้ำทะเล (4) ความหนาแน่นของลำน้ำในกลุ่มน้ำย่อย (5) ความหนาแน่นของสิ่งกีดขวาง (เส้นทางคมนาคม) (6) ขนาดของพื้นที่กลุ่มน้ำย่อย (7) สิ่งปกคลุมดิน (8) สภาพการระบายน้ำ และ (9) สัดส่วนพื้นที่รองรับน้ำ โดยทำการจำแนกระดับความเสี่ยงออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ พื้นที่เสี่ยงมาก พื้นที่เสี่ยงปานกลาง และพื้นที่เสี่ยงน้อย โดยใช้หลักการจำแนกโดยการแบ่งช่วงชั้นจากการกระจายตัวของข้อมูล Standard Deviation (SD)

สำหรับพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง ได้แสดงไว้ในรูปที่ 4.2-1 และแสดงพื้นที่เสี่ยงภัยระดับต่างๆ รายลุ่มน้ำสาขา ไว้ในตารางที่ 4.2-1

ตารางที่ 4.2-1 พื้นที่เสี่ยงอุทกภัยรายลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง

ลุ่มน้ำสาขา	พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัย (ตารางกิโลเมตร)						
	น้อย	ปานกลาง	มาก	ที่ลาดชัน เชิงซ้อน	แหล่งน้ำ	รอการ ตรวจสอบ ข้อมูล	รวมทั้งหมด
21 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง	2,063.11	3,564.32	145.13	4,703.28	69.99	N/A	10,605.45
2101 ภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่างส่วนที่ 2	145.13	473.97	30.13	49.31	0.19	N/A	707.02
2102 แม่น้ำปัตตานีตอนบน	156.50	9.74	-	1,748.80	52.64	N/A	1,972.32
2103 แม่น้ำปัตตานีตอนล่าง	376.78	337.38	43.94	916.52	9.47	N/A	1,685.47
2104 ภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่างส่วนที่ 3	164.29	457.91	3.60	42.21	-	N/A	679.16
2105 แม่น้ำสายบุรี	857.69	859.03	-	1,483.72	0.19	N/A	3,213.00
2106 แม่น้ำบางนรา	223.19	1,084.44	21.97	305.97	7.33	N/A	1,655.83
2107 แม่น้ำโกลก	139.53	341.84	45.50	156.74	0.17	N/A	692.64

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน (ปี 2562)

รูปที่ 4.2-1 พื้นที่เสี่ยงอุทกภัยในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง

บทที่ 5

การแก้ปัญหาในพื้นที่เป้าหมาย (Area-Based)

5.1 พื้นที่เป้าหมาย (Area Based) SS-01 รอบเมืองปัตตานี

Area Based รอบเมืองปัตตานี เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม มีครอบคลุมพื้นที่ 42 ตำบล 5 อำเภอในจังหวัดปัตตานี มีพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม 50,700 ไร่ พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง 700 ไร่ พื้นที่เสี่ยงน้ำท่วมและภัยแล้ง 1,200 ไร่ รวมพื้นที่เสี่ยงภัยรุนแรง 52,600 ไร่ มีปริมาณน้ำขาดแคลนด้านการเกษตรในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งประมาณ 1 ล้านลูกบาศก์เมตร มีปริมาณน้ำส่วนเกินที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมขัง 63 ล้านลูกบาศก์เมตร ความลึกน้ำท่วม 0.75 - 1 เมตร ระยะเวลา น้ำท่วม 3 วัน มีครัวเรือนได้รับผลกระทบ

14,000 ครัวเรือน สภาพภูมิประเทศของ Area Based เป็นที่ราบเรียบมีความลาดชันน้อยกว่า 4 เปอร์เซ็นต์ และมีความสูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน 20 เมตร ประกอบด้วยที่ราบชายฝั่งทะเลและที่ราบลุ่มน้ำ ซึ่งที่ราบชายฝั่งทะเล ได้แก่ บริเวณที่เป็นหาดทราย สันทราย ที่ลุ่มระหว่างสันทรายและที่ราบน้ำท่วมถึง อยู่บริเวณทิศเหนือและทิศตะวันออกของพื้นที่ เป็นแนวกลางขนานไปกับฝั่งทะเล บริเวณตอนกลางพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มน้ำที่เกิดจากอิทธิพลของแม่น้ำปัตตานี

โครงการจากหน่วยงานต่างๆ สามารถสรุปแผนงานและโครงการสำคัญ ปี 2562 - 2566 มีจำนวน 1 โครงการ ความจุ 13 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ 10,000 ไร่ วงเงินก่อสร้าง 570 ล้านบาท ดังแสดงในตารางที่ 5.1-1

ตารางที่ 5.1-1 แผนงานและโครงการสำคัญ Area Based รอบเมืองปัตตานี

กลยุทธ์แก้ปัญหา	โครงการ / กลุ่มโครงการ	อำเภอ	จังหวัด	หน่วยงานรับผิดชอบ	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	ค่าก่อสร้าง (ล้านบาท)	แผนงานโครงการ (Road Map) ปี 2562 - 2566					หมายเหตุ
								2562	2563	2564	2565	2566 >>	
แหล่งเก็บกักน้ำ คอนกรีต 1 โครงการ	จำนวนโครงการ 1 โครงการ				10,000	13	570						
	อ่างเก็บน้ำ ลำพะยา (พรต.)	เมือง	ยะลา	ขป.	10,000	13.28	570						

- ศึกษาความเหมาะสม
- สำรวจ - ออกแบบ
- จัดหาที่ดิน
- ศึกษา / พิจารณาผลกระทบสิ่งแวดล้อม
- กระบวนการมีส่วนร่วม
- ก่อสร้าง

5.2 พื้นที่เป้าหมาย (Area Based SS-02 ลุ่มน้ำแม่สายบุรี

Area Based ลุ่มน้ำแม่สายบุรี เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม มีครอบคลุมพื้นที่ 65 ตำบล 8 อำเภอ ใน 2 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลา มีพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม 56,500 ไร่ พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง 3,800 ไร่ พื้นที่เสี่ยงน้ำท่วมและภัยแล้ง 1,300 ไร่ รวมพื้นที่เสี่ยงภัยรุนแรง 61,700 ไร่ ปริมาณน้ำขาดแคลนด้านการเกษตรในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งประมาณ 3 ล้านลูกบาศก์เมตร มีปริมาณน้ำส่วนเกินที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมขังประมาณ 50 ล้านลูกบาศก์เมตร ความลึกน้ำท่วม 0.50 - 0.75 เมตร ระยะเวลาน้ำท่วม 3 วัน มีครัวเรือนได้รับผลกระทบ 16,500 ครัวเรือน พื้นที่ด้านทิศตะวันตกต่อเนื่องกับ Area Based รอบเมืองปัตตานี สภาพภูมิประเทศช่วงนี้มีลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ เป็นที่ราบเรียบ มีความลาดชันน้อยกว่า 4 เปอร์เซ็นต์ และมีความสูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน 20 เมตร ประกอบด้วยที่ราบชายฝั่งทะเลและที่ราบลุ่มน้ำ ซึ่งที่ราบชายฝั่งทะเล ได้แก่ บริเวณที่เป็นหาดทราย สันทราย ที่ลุ่มระหว่างสันทรายและที่ราบน้ำท่วมถึง อยู่บริเวณ

ทิศเหนือของพื้นที่ เป็นแนวกลางขนานไปกับฝั่งทะเลบริเวณตอนกลางของพื้นที่ ซึ่งขนานไปกับฝั่งทะเล มีดินเขาของเทือกเขาสันกาลาคีรีอยู่ตรงกลางไปจรดชายทะเล พื้นที่ด้านตะวันออกไปตามแนวฝั่งซ้ายของแม่น้ำสายบุรี ซึ่งไหลจากทิศใต้ไปทิศเหนืออยู่ในเขตอำเภอรามัน จังหวัดยะลา อำเภอกะพ้อ และอำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี เป็นที่ราบริมฝั่งแม่น้ำสายบุรี พื้นที่บริเวณปากแม่น้ำสายบุรีและบริเวณชายทะเล มีสภาพเป็นน้ำกร่อย ป่าชายเลน และพื้นที่พรุ

โครงการจากหน่วยงานต่างๆ สามารถสรุปแผนงานและโครงการสำคัญ ปี 2562 - 2566 มีจำนวน 1 โครงการ พื้นที่รับประโยชน์ 2,381 ไร่ วงเงินก่อสร้าง 160 ล้านบาท ดังแสดงในตารางที่ 5.2-1

ตารางที่ 5.2-1 แผนงานและโครงการสำคัญ Area Based ลุ่มน้ำแม่สายบุรี

กลยุทธ์แก้ปัญหา	โครงการ / กลุ่มโครงการ	ตำบล	จังหวัด	หน่วยงานรับผิดชอบ (ไร่)	พื้นที่ประโยชน์ (ส.บ. น.)	ความคืบหน้า (ล้านบาท)	แผนงานโครงการ (Road Map) ปี 2562 - 2566					หมายเหตุ
							2562	2563	2564	2565	2566 >>	
จำนวนโครงการ 1 โครงการ	ระบบป้องกันน้ำท่วม พื้นที่ชุมชนสายบุรี	สายบุรี	ปัตตานี	ยผ.	2,381	-	160					

ศึกษาความเหมาะสม
 สำรวจ - ออกแบบ
 จัดหาที่ดิน
 ศึกษา / พิจารณาผลกระทบสิ่งแวดล้อม
 กระบวนการมีส่วนร่วม
 ก่อสร้าง

5.3 พื้นที่เป้าหมาย (Area Based) SS-03 รอบเมืองนราธิวาส

Area Based รอบเมืองนราธิวาส เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม ครอบคลุมพื้นที่ 23 ตำบล 6 อำเภอ ในจังหวัดนราธิวาส มีพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม 36,000 ไร่ มีปริมาณน้ำส่วนเกินที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมขัง ประมาณ 30 ล้านลูกบาศก์เมตร ความลึกน้ำท่วม 0.50 - 0.75 เมตร ระยะเวลาน้ำท่วม 3 วัน มีครัวเรือน ได้รับผลกระทบประมาณ 7,000 ครัวเรือน

พื้นที่ Area Based ด้านตะวันออกไล่ไปตามแนวชายฝั่งอ่าวไทย สภาพภูมิประเทศมีลักษณะเป็นป่าพรุ และพื้นที่เกษตรกรรมของ และเป็นที่ราบลุ่มบริเวณปากน้ำบางนรา เป็นที่ตั้งของชุมชนเมืองนราธิวาส พื้นที่ ด้านตะวันตกมีลักษณะเช่นเดียวกัน พื้นที่ตอนใต้อยู่ในบริเวณพื้นที่ฝั่งซ้ายแม่น้ำบางนราช่วงที่ไหลออกทะเล บริเวณอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

โครงการจากหน่วยงานต่างๆ สามารถสรุปแผนงานและโครงการสำคัญ ปี 2562 - 2566 มีจำนวน 1 โครงการ พื้นที่รับประโยชน์ 1,675 ไร่ วงเงินก่อสร้าง 260 ล้านบาท ดังแสดงในตารางที่ 5.3-1

ตารางที่ 5.3-1 แผนงานและโครงการสำคัญ Area Based รอบเมืองนราธิวาส													
กลยุทธ์กับปัญหา	โครงการ / กลุ่มโครงการ	อำเภอ	จังหวัด	หน่วยงานรับผิดชอบ (ไร่)	พื้นที่ประโยชน์ (ล้านบาท)	ความคุ้มค่า (ล้านบาท)	ค่าก่อสร้าง	แผนงานโครงการ (Road Map) ปี 2562 - 2566					หมายเหตุ
								2562	2563	2564	2565	2566 >>	
ระบบป้องกันน้ำท่วม และเพิ่มประสิทธิภาพการระบาย 1 โครงการ	จำนวนโครงการ 1 โครงการ			1,675	-	260							
ระบบป้องกันน้ำท่วม พื้นที่ชุมชนเมืองนราธิวาส ระยะที่ 1		เมือง	นราธิวาส	ยผ.	1,675	-	260						
 ศึกษาความเหมาะสม สำรวจ - ออกแบบ จัดหาที่ดิน ก่อสร้าง ศึกษา / พิจารณาผลกระทบสิ่งแวดล้อม กระบวนการมีส่วนร่วม													

5.4 พื้นที่เป้าหมาย (Area Based) SS-04 ลุ่มน้ำแม่น้ำโก-ลก

Area Based ลุ่มน้ำแม่น้ำโก-ลก เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม ครอบคลุมพื้นที่ 14 ตำบล 3 อำเภอ ในจังหวัดนราธิวาส มีพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม 37,700 ไร่ มีปริมาณน้ำส่วนเกินที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมขัง ประมาณ 30 ล้านลูกบาศก์เมตร ความลึกน้ำท่วม 0.50 - 0.75 เมตร ระยะเวลา น้ำท่วม 3 วัน มีครัวเรือน ได้รับผลกระทบประมาณ 11,500 ครัวเรือน สภาพภูมิประเทศของ Area Based ตอนบนเป็นที่ราบฝั่งซ้าย ของแม่น้ำโก-ลก ส่วนใหญ่เป็นสวนยาง ป่าพรุ และนาข้าว มีชุมชนสำคัญคือ อำเภอสุไหงโก-ลก พื้นที่ ส่วนต่อมาต่อเนื่องไปจนถึงจุดบรรจบแม่น้ำบางนราเป็นพื้นที่ราบลุ่มอยู่ในเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา มูโนะ ซึ่งเป็นพื้นที่ปลูกข้าวที่สำคัญของลุ่มน้ำโก-ลก

โครงการจากหน่วยงานต่างๆ สามารถสรุปแผนงานและโครงการสำคัญ ปี 2562 - 2566 มีจำนวน 2 โครงการ พื้นที่รับประโยชน์ 6,478 ไร่ วงเงินก่อสร้าง 539 ล้านบาท ดังแสดงในตารางที่ 5.4-1

ตารางที่ 5.4-1 แผนงานและโครงการสำคัญ Area Based ลุ่มน้ำแม่น้ำโก-ลก													
กลยุทธ์แก้ปัญหา	โครงการ / กลุ่มโครงการ	อำเภอ	จังหวัด	หน่วยงานรับผิดชอบ (ไร่)	พื้นที่ประโยชน์ (ล้าน สม.ม.)	ความจุ (ล้านบาท)	ค่าก่อสร้าง	แผนงานโครงการ (Road Map) ปี 2562 - 2566					หมายเหตุ
								2562	2563	2564	2565	2566 >>	
ระบบป้องกันน้ำท่วม และเพื่อประสิทธิภาพ การระบาย 2 โครงการ	จำนวนโครงการ 2 โครงการ				6,478	-	539						
	ระบบป้องกันน้ำท่วม พื้นที่ชุมชนกือตา	แว้ง	นราธิวาส	ยผ.	1,963	-	200						
	ปรับปรุงปากแม่น้ำโก-ลก	ยะลา	นบ.	ยผ.	4,515		339						

 ศึกษาความเหมาะสม

 สำรวจ - ออกแบบ

 จัดหาที่ดิน

 ศึกษา / พิจารณาผลกระทบสิ่งแวดล้อม

 กระบวนการมีส่วนร่วม

 ก่อสร้าง

ศึกษาความเหมาะสม
 สสำรวจ - ออกแบบ
 จัดหาที่ดิน
 ศึกษา / พิจารณาลักษณะทางสิ่งแวดล้อม
 กระบวนการมีส่วนร่วม
 ก่อสร้าง

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

